ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*] SECINĀJUMI,

sniegti 2011. gada 10. martā[1]

I — Ievads

1. Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām [procesu][2] (turpmāk tekstā — "Maksātnespējas regula") 3. pantā ir noteiktas dalībvalstis, kuru tiesu piekritībā ir sākt maksātnespējas procesu pārrobežu, ar iekšējo tirgu saistītu lietas apstākļu[3] gadījumā. Tās dalībvalsts tiesas, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs, piekritībā ir sākt maksātnespējas procesu. Šī tiesvedība dod Tiesai iespēju turpināt precizēt jēdzienu "parādnieka galveno interešu centrs".

2. Šo tiesvedību raksturo tas, ka kāda Itālijas sabiedrība pārcēla savu juridisko adresi no Itālijas uz Apvienoto Karalisti. Pēc vairāk nekā gada pēc tam, kad sabiedrība bija likvidēta un bija svītrota no Apvienotās Karalistes Uzņēmumu reģistra, kreditore Itālijā iesniedza pieteikumu par maksātnespējas procesa sākšanu. Iesniedzējtiesa šaubās, vai tā tai iesniegtajā lietā var atsaukties uz starptautisko piekritību.

II — Atbilstošās tiesību normas

A — *Savienības tiesības*

3. Maksātnespējas regulas 2. pantā jēdziens "uzņēmums" tiek definēts šādi:

"Šajā regulā:

[..]

h) "uzņēmums" ir visas darbību vietas, kur parādnieks veic pastāvīgu saimniecisko darbību ar personālu un precēm."

1 — Oriģinālvaloda — vācu.

2 — OV L 160, 1. lpp., OV Īpašais izdevums latviešu valodā, 19/1. sēj., 191. lpp. Regula šobrīd ir spēkā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 2010. gada 25. februāra Īstenošanas regulu (ES) Nr. 210/2010 (OV L 65, 1. lpp.).

3 — Maksātnespējas regula, kā pierāda tās preambulas 33. apsvērumā noteiktais, nav piemērojama Dānijai, turklāt saskaņā ar tās 44. pantā, kurā ir regulētas Dānijas attiecības ar citām dalībvalstu konvencijām, noteiktajiem ierobežojumiem.

4. Maksātnespējas regulas 3. pantā tiek regulēta starptautiskā piekritība, un tajā ir noteikts:

"1. Tās dalībvalsts tiesas, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs, piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras [procesu]. Sabiedrības vai juridiskas personas gadījumā juridisko adresi uzskata par galveno interešu centru, ja nav pierādījumu pretējam.

2. Ja parādnieka galveno interešu centrs atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, citas dalībvalsts tiesu piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras [procesu] pret parādnieku tikai, ja šīs citas dalībvalsts teritorijā parādniekam pieder uzņēmums. Šīs procedūras attiecas tikai uz tiem parādnieka aktīviem, kas atrodas pēdējā minētā dalībvalstī.

[..]"

5. Maksātnespējas regulas preambulas 13. apsvērumā ir teikts:

""Galveno interešu centrs" ir vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un tādēļ ir pieejams trešajām personām."

B — *Valsts tiesības*

6. Iesniedzējtiesa norāda, ka saskaņā ar Itālijas *Codice di procedura civile* [Civilprocesa kodeksa] 382. pantu un ar to saistīto pastāvīgo judikatūru *Corte di Cassazione* [Kasācijas tiesas] blakus lēmums jautājumā par piekritību attiecībā uz zemākas instances tiesu, kurai ir jāizskata lieta, ir galīgs un saistošs.

III — Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

7. No iesniedzējtiesas lēmuma izriet tālāk aprakstītie lietas apstākļi.

8. *Interedil Srl* tika dibināta Itālijā ar juridisko adresi Monopoli [*Monopoli*]. 2001. gada 18. jūlijā tā savu juridisko adresi pārcēla uz Londonu. Tā tika reģistrēta Anglijas Tirdzniecības kamerā [4] ar piezīmi "FC" (*Foreign Company*). 2001. gada 18. jūlijā tā tika arī svītrota [5] no Itālijas Uzņēmumu reģistra [6].

9. Atbilstoši iesniedzējtiesas lēmumam *Interedil* ir norādījusi, ka juridiskās adreses

4 — *Companies House*.

5 — Šķiet, ka šo svītrošanu *Tribunale di Bari* [Bari tiesa] uzskata par nelikumīgu, lai gan tiešs pamatojums tam netiek minēts.

6 — *Registro delle imprese*.

pārcelšanas brīdī, proti, 2001. gada 18. jūlijā, tā Londonā veica ar saimniecisko darbību saistītus darījumus, kuru rezultātā to iegādājās Lielbritānijas grupa *Canopus Interedil Srl* un tika pārrunāti un slēgti līgumi par uzņēmuma pārdošanu. Turklāt dažus mēnešus vēlāk Taranto [*Taranto*] (Itālija) esošais nekustamais īpašums kā daļas no pārņemtā uzņēmuma tika nodotas *Windowmist Limited*.

10. 2002. gada 22. jūlijā *Interedil Srl*, kā tas izriet no iesniedzējtiesas lēmuma, "tika slēgta" un svītrota no Uzņēmumu reģistra Apvienotajā Karalistē [7].

11. 2003. gada oktobrī *Intesa Gestione Crediti Spa* lūdza *Tribunale di Bari* sākt maksātnespējas procesu par *Interedil Srl* aktīviem.

12. *Interedil Srl*, kas atrodas likvidācijas procesā (turpmāk tekstā — "*Interedil*"), apstrīdēja šīs Itālijas tiesas piekritību un 2003. gada decembrī lūdza Itālijas *Corte di Cassazione* pieņemt lēmumu par piekritību, neaplūkojot lietu pēc būtības. Tā kā uzņēmuma juridiskā adrese tika pārcelta no Itālijas uz Apvienoto Karalisti, Itālijas tiesu piekritībā vairs neesot sākt maksātnespējas procesu.

13. Tā kā tā iebildumu par Itālijas tiesu piekritības neesamību uzskatīja par acīmredzami nepamatotu un uzņēmuma maksātnespēju uzskatīja par pierādītu, *Tribunale di Bari* 2004. gada maijā — nesagaidot rezultātu procesam *Corte di Cassazione* par piekritības jautājumu — sāka maksātnespējas procesu par "*Interedil srl*, kas atrodas likvidācijas procesā un kuras juridiskā adrese tagad ir Londonā, *Chelsea Chambers 262 Fulham Road*", aktīviem.

14. Ar 2004. gada 18. jūnija sūdzību *Interedil* apstrīdēja šo lēmumu par [maksātnespējas procesu] sākšanu.

15. Ar 2005. gada 20. maija rīkojumu Nr. 10606/2005 *Corte di Cassazione* atzina Itālijas tiesu piekritību. Tālāk minētie apstākļi esot pietiekami, lai uzskatītu par atspēkotu Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punkta otrajā teikumā paredzēto pieņēmumu, saskaņā ar kuru parādnieka galveno interešu centrs ir sabiedrības juridiskā adrese: *Interedil* piederošo nekustamo īpašumu atrašanās Itālijā, līgums par divu viesnīcu kompleksu nomu un līgums ar kredītiestādi, kā arī nepaziņošana Uzņēmumu reģistram Bari par uzņēmuma juridiskās adreses pārcelšanu uz Londonu.

7 — Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu oriģinālā itāļu valodā ir teikts: "Chiusa e dunque cancellata dal Registro delle Imprese."

16. *Tribunale di Bari*, ņemot vērā Tiesas spriedumu lietā *Eurofood*[8], ir šaubas par *Corte di Cassazione* vērtējumu. Tādēļ tā nolēma apturēt pamata prāvu un uzdot Tiesai šādus jautājumus prejudiciāla nolēmuma sniegšanai:

"1) Vai Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punktā paredzētais jēdziens "parādnieka galveno interešu centrs" ir jāinterpretē saskaņā ar Kopienu tiesībām vai valsts tiesībām, un, ja tiek atzīts, ka tas ir jāinterpretē saskaņā ar Kopienu tiesībām, no kā definējams šis jēdziens un kuri noteicošie faktori vai elementi ir jāņem vērā, nosakot "galveno interešu centru"?

2) Vai Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punktā paredzēto pieņēmumu, saskaņā ar kuru sabiedrības gadījumā juridisko adresi uzskata par galveno interešu centru, ja nav pierādījumu pretējam, var atspēkot ar konstatējumu, ka sabiedrība savu faktisko darbību faktiski veic valstī, kas nav tā pati valsts, kurā ir reģistrēta tās juridiskā adrese, vai arī pieņēmuma atspēkojumam ir jākonstatē, ka sabiedrība nav veikusi nekādu uzņēmējdarbību valstī, kurā ir tās juridiskā adrese?

3) Vai tas, ka sabiedrībai kādā dalībvalstī, kas nav tā valsts, kurā ir reģistrēta tās juridiskā adrese, pieder nekustamais īpašums, kā arī tas, ka parādā esošajai sabiedrībai ar citu sabiedrību ir noslēgts līgums par divu viesnīcu kompleksu nomu un līgums ar kredītiestādi, ir pietiekoši apsvērumi, lai uzskatītu par atspēkotu Regulas Nr. 1346/2000 3. pantā paredzēto pieņēmumu par to, ka sabiedrības "juridiskās adreses" atrašanās vieta ir uzskatāma par tās galveno interešu centru, un vai ar šādiem apstākļiem pietiek, lai uzskatītu, ka sabiedrībai attiecīgajā valstī pieder "uzņēmums" Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 2. punkta izpratnē?

4) Gadījumā, ja *Corte di Cassazione* rīkojumā Nr. 10606/2005 ieņemtā nostāja par piekritību ir balstīta uz tādu Regulas Nr. 1346/2000 3. panta interpretāciju, kas atšķiras no Tiesas interpretācijas, vai ar Itālijas Civilprocesa kodeksa 382. pantu, saskaņā ar kuru *Corte di Cassazione* nolēmumiem par piekritību ir galīgs un saistošs raksturs, tiek kavēta minētās Kopienu tiesību normas piemērošana atbilstoši Eiropas Kopienu Tiesas interpretācijai?"

8 — Tiesas 2006. gada 2. maija spriedums lietā C-341/04 *Eurofood IFSC* (Krājums, I-3813. lpp.).

IV — Juridiskais vērtējums

A — *Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība*

17. Pirms tiek analizēti prejudiciālie jautājumi, pirmkārt, ir jānoskaidro, vai *Tribunale di Bari* lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

1) Ierobežotas tiesu tiesības iesniegt prejudiciālus jautājumus saskaņā ar EKL 68. pantu

18. *Tribunale di Bari* savus jautājumus Tiesai ir iesniegusi ar 2009. gada 6. jūlija lēmumu, kas Tiesā saņemts 2009. gada 13. oktobrī. Tajā brīdī Lisabonas līgums vēl nebija stājies spēkā.

19. Maksātnespējas regula ir pieņemta, pamatojoties uz EKL 61. panta c) apakšpunktu un 67. panta 1. punktu. Līdz ar to tās gadījumā runa ir par tiesību aktu, saistībā ar kuru saskaņā ar EKL 68. pantu zemākas instances tiesām nebija tiesības iesniegt prejudiciālus jautājumus. Kā izklāstīja Komisija, attiecībā uz iesniedzējtiesas nolēmumiem principā ir pieejami valsts tiesībās noteikti tiesību aizsardzības līdzekļi [9]. Tādējādi atbilstoši EKL 68. pantam iesniedzējtiesai nebija tiesību iesniegt prejudiciālus jautājumus.

20. Tomēr, 2009. gada 1. decembrī stājoties spēkā Lisabonas Līgumam, EKL 68. pants ir svītrots, kādēļ šobrīd tiesības lūgt prejudiciālu nolēmumu vairs nav ierobežotas [10]. Kā to ir atzinusi Tiesa savā spriedumā lietā *Weryński*, šādā gadījumā tiesības iesniegt prejudiciālus jautājumus ir jāvērtē pēc tiesiskā stāvokļa brīdī, kad Tiesa lemj par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, nevis pēc tiesiskā stāvokļa tajā brīdī, kad lūgums ir saņemts [11]. Tādēļ jāuzskata, ka Tiesai kopš 2009. gada 1. decembra ir kompetence izskatīt tādu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko iesniegusi tiesa, kuras lēmumus var pārsūdzēt saskaņā ar valsts tiesību sistēmu, arī tad, ja lūgums ir reģistrēts pirms minētā datuma [12]. Tāpēc lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav

9 — Saskaņā ar Itālijas *Legge Fallimentare* [Maksātnespējas likuma] 18. pantu 2007. gada 12. septembra *Decreto Legislativo* [Likumdošanas dekrēta] Nr. 169 redakcijā *Tribunale di Bari* nolēmumu var pārsūdzēt.

10 — Par pārejas pasākumiem skat. ceturto zemsvītras piezīmi manos 2010. gada 2. septembra secinājumos lietā C-283/09 *Weryński* (2011. gada 17. februāra spriedums, Krājums, I-601. lpp.).

11 — 2011. gada 17. februāra spriedums lietā C-283/09 *Weryński* (Krājums, I-601. lpp., 30. punkts), šajā ziņā skat. arī manus 2010. gada 2. septembra secinājumus lietā *Weryński* (minēti 10. zemsvītras piezīmē, 23.–25. punkts).

12 — Spriedums lietā *Weryński* (minēts 11. zemsvītras piezīmē, 31. punkts).

nepieņemams tiesību iesniegt prejudiciālus jautājumus neesamības dēļ.

2) Nepieņemamība sabiedrības neesamības dēļ

21. Tiesas sēdē Tiesā *Interedil* (kas atrodas likvidācijā) uzsvēra, ka prejudiciālie jautājumi esot hipotētiski un tādēļ nepieņemami, jo *Interedil* kopš tās svītrošanas no Anglijas Tirdzniecības kameras reģistra vairs nepastāv un tādējādi Tiesai iesniegtajiem jautājumiem ir hipotētisks raksturs. Uz šo problēmu savos paskaidrojumos ir norādījusi arī Komisija.

22. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu prejudiciālu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka Savienības tiesību normu interpretācijai, ko lūdz valsts tiesa, nav nekādas saistības ar pamata prāvas faktiem vai priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesas rīcībā nav tādu vajadzīgo faktisko un tiesību apstākļu, lai varētu sniegt noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem [13].

13 — Pastāvīgā judikatūra, skat. tikai Tiesas 2010. gada 22. decembra spriedumu lietā C-77/09 *Gowan Comércio* (Krājums, I-13533. lpp., 25. punkts).

23. No lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajām ziņām acīmredzamā veidā neizriet tas, ka iesniegtajiem jautājumiem nav nekādas saistības ar pamata prāvas priekšmetu. Pat ja *Interedil* vairs neeksistē, nav izslēgts, ka Itālijas tiesībās šajā gadījumā ir paredzētas iespējas, kā apmierināt kreditora prasījumus, veicot likvidāciju vēlāk, un ka iesniedzējtiesa šī iemesla dēļ vēlas sākt maksātnespējas procesu.

3) Atbildētāju pamata prāvā iebildumi pret lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību un atbildes sniegšanu uz ceturto prejudiciālo jautājumu

24. Atbildētāji pamata prāvā uzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pieņemams arī trīs citu iemeslu dēļ. Tie norāda uz Itālijas *Corte di Cassazione* nolēmumu, kurā tā, lemjot par procesa jautājumu, jau ar saistošu spēku ir konstatējusi Itālijas tiesu piekritību maksātnespējas procesā. Šis nolēmums esot ieguvis galīgu spēku. Tādēļ visupirms vairs neesot runa par izskatāmu lietu LESD 267. panta izpratnē.

25. Atbildētāji pamata prāvā kritizē arī prejudiciālo jautājumu formulējumu: no pirmā un ceturtā jautājuma nevarot secināt pretrunas

starp Savienības tiesību normām un to piemērošanu valsts tiesās. Otrais un trešais jautājums aicinot Tiesu Savienības tiesību normas piemērot konkrētajam gadījumam.

26. Ar pirmajiem trīs jautājumiem iesniedzējtiesa būtībā vēlas zināt, kā ir jāinterpretē Maksātnespējas regulas 3. pantā ietvertais galveno interešu centra jēdziens. Tas ir pieņemams lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets.

27. Tādēļ turpinājumā ir jāanalizē tikai tie pirmie divi atbildētāju pamata prāvā iebildumi par pieņemamību, kas attiecas uz *Corte di Cassazione* galīgo nolēmumu.

28. Šajā ziņā ir arī nepieciešams iztirzāt iesniedzējtiesas ceturto prejudiciālo jautājumu. Ar to iesniedzējtiesa būtībā vēlas zināt, vai tai saskaņā ar valsts tiesībām saistošais *Corte di Cassazione* nolēmums, ar ko tiek atbildēts apstiprinoši uz jautājumu par Itālijas tiesu starptautisko piekritību, ir saistošs arī tad, ja izrādītos, ka šis nolēmums neatbilst Tiesas judikatūrai. Ja tas tā būtu, pārējiem jautājumiem nebūtu nozīme pamata prāvā un tādēļ tie nebūtu pieņemami.

29. Saskaņā ar Itālijas Civilprocesa kodeksa 382. pantu zemākas instances tiesai ir saistošs *Corte di Cassazione* nolēmums par piekritību, kas pieņemts, izskatot procesa jautājumu.

30. Tiesa jau ir konstatējusi, ka ar valsts procesuālas normas, saskaņā ar kuru tiesai, kuras izskatīšanai no jauna ir nodota lieta, pamatojoties uz augstākas instances tiesas nolēmumu, kas pieņemts apelācijas tiesvedības ietvaros, ir saistoši augstākas instances tiesas sniegti vērtējumi tiesību jautājumos, esamību netiek apšaubītas valsts tiesu, kuras nelemj pēdējā instancē, tiesības iesniegt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja tās šaubās par Savienības tiesību interpretāciju [14].

31. Nekas cits neattiecas uz šo gadījumu, kurā ir runa par valsts procesuālu tiesību normu, kas attiecas uz tādu augstākas instances tiesas nolēmumu par starptautisko piekritību saistošo spēku, kas pieņemti, izskatot procesa jautājumu.

32. Galu galā valsts tiesai, kurai savas kompetences ietvaros ir jāpiemēro Savienības tiesību normas, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir pienākums nodrošināt šo normu pilnīgu iedarbīgumu, pēc savas iniciatīvas vajadzības gadījumā nepiemērojot jebkuru tām pretrunā esošu valsts tiesību normu, nelūdzot vai negaidot, kad tā tiks atcelta likumdošanas

14 — 2010. gada 5. oktobra spriedums lietā C-173/09 *Elchinov* (Krājums, I-8889. lpp., 25. punkts).

kārtībā vai izmantojot kādu citu konstitūcijā paredzētu metodi [15]. Pie tādām var tikt pieskaitīta arī procesuāla norma, kā šajā gadījumā piemērojamā, no kuras izriet augstākas instances tiesas nolēmuma saistošais spēks [16].

33. Tādējādi attiecībā uz Savienības tiesību interpretāciju joprojām noteicošais ir Tiesas nolēmums. Vienlaicīgi nav nozīmes tam, vai valsts augstākā tiesa, izlemjot par procesa jautājumu, ir jau veikusi Savienības tiesību interpretāciju.

4) Starpsecinājums

34. Tādēļ ir jāatzīst, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

35. Uz ceturto prejudiciālo jautājumu ir jāatbild šādi: Savienības tiesībām neatbilst situācija, kad valsts tiesai, kurai ir jāizskata lieta pēc būtības, pamatojoties uz augstākas instances tiesas blakus lēmumu par piekritību, atbilstoši valsts procesuālajām normām ir saistoši augstākas instances tiesas sniegti vērtējumi tiesību jautājumos, ja valsts tiesa uzskata, ka šie vērtējumi, ņemot vērā interpretāciju, kuru tā lūdz sniegt Tiesai, neatbilst Savienības tiesībām.

B — *Prejudiciālie jautājumi*

36. Pirmais, otrais un trešais prejudiciālais jautājums ir par Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punktā ietvertā parādnieka galveno interešu centra jēdziena interpretāciju; tādēļ tie var tikt analizēti kopā (turpinājumā 1) punktā). Turklāt trešais prejudiciālais jautājums ir par Maksātnespējas regulas 3. panta 2. punktā ietvertā uzņēmuma jēdziena precizēšanu (turpinājumā 2) punktā).

1) Galveno interešu centra jēdziens Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punktā

37. Starptautiskā piekritība maksātnespējas procesa sākšanai ir regulēta 3. panta 1. punktā. Atbilstoši tam tās dalībvalsts tiesas, kuras

15 — Spriedums lietā *Elchinov* (minēts 14. zemsvītras piezīmē, 31. punkts), ar norādi uz 1978. gada 9. marta spriedumu lietā 106/77 *Simmenthal* (*Recueil*, 629. lpp., 24. punkts) un 2009. gada 19. novembra spriedumu lietā C-314/08 *Filipiak* (Krājums, I-11049. lpp., 81. punkts).

16 — Šajā ziņā skat. spriedumu lietā *Elchinov* (minēts 14. zemsvītras piezīmē, 31. punkts).

teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs, piekritībā ir sākt maksātnespējas procesu.

ņemot vērā normas kontekstu un regulējuma mērķi [17].

40. Atbilstoši minētajam Tiesa arī savā spriedumā lietā *Eurofood* attiecībā uz Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punktu jau ir konstatējusi, ka regulai ir raksturīgs galveno interešu centra jēdziens. Tādējādi tam ir autonoma nozīme, un tātad tas ir jāinterpretē vienveidīgi un neatkarīgi no valstu tiesību aktiem" [18].

a) Autonoma definīcija

b) Galveno interešu centra noteikšana

38. Ar savu pirmo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas zināt, vai galveno interešu centra jēdziens ir nosakāms autonomi, ņemot vērā regulu, vai atsaucoties uz valsts tiesībām.

41. Sabiedrību un juridisku personu gadījumā, ja nav pierādījumu pretējam, par galveno interešu centru tiek uzskatīta juridiskā adrese.

42. Iesniedzējtiesa lūdz sniegt galveno interešu centra jēdziena interpretāciju un norādīt uz kritērijiem, ar kuriem 3. panta 1. punktā otrajā teikumā paredzētais pieņēmums var tikt atspēkots.

39. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas, gan no vienlīdzības principa prasībām izriet, ka Savienības tiesību normā, kurā, lai noteiktu tās jēgu un piemērojamību, nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, ietvertie jēdzieni principā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi visā Eiropas Savienībā,

17 — 2007. gada 18. oktobra spriedums lietā C-195/06 *Österreichischer Rundfunk* (Krājums, I-8817. lpp., 24. punkts un tajā minētā judikatūra) un 2009. gada 29. oktobra spriedums lietā C-174/08 *NCC Construction Danmark* (Krājums, I-10567. lpp., 24. punkts).

18 — Spriedums lietā *Eurofood IFSC* (minēts 8. zemsvītras piezīmē, 31. punkts).

i) Izšķirošais brīdis

43. Izskatāmo situāciju raksturo divas īpatnības. Pirmkārt, attiecīgā sabiedrība maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas brīdī, kā tas izriet no iesniedzējtiesas lēmumā ietvertajām ziņām, jau vairāk nekā gadu bija "slēgta" un "svītrota" no Apvienotās Karalistes Uzņēmumu reģistra. Otrkārt, sabiedrība pirms tās likvidācijas fāzes savu juridisko adresi no Itālijas pārcēla uz Apvienoto Karalisti. Tādēļ vispirms ir jāiztirzā jautājums par to, kā juridiskās adreses pārcelšana ietekmē piekritības noteikumus. Tad pēc tam ir jānoskaidro, kurš brīdis ir jāņem vērā attiecībā uz noteikumu par kompetento tiesu maksātnespējas procesā, ja sabiedrība jau ilgu laiku pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas ir tikusi svītrota no uzņēmumu reģistra.

44. Regulā nav iekļauts skaidrs noteikums par juridiskās adreses pārcelšanu. Tādēļ atbilstoši 3. pantā iekļautajam vispārīgajam regulējumam izšķiroša nozīme ir pēdējai juridiskajai adresei, ja vien 3. panta 1. punktā paredzētais pieņēmums tiek atspēkots, pierādot, ka galveno interešu centrs nav ticis "pārvietots" līdz ar juridiskās adreses pārcelšanu, bet gan ir palicis līdzšinējā reģistrācijas valstī.

45. Šīs juridiskās adreses pārcelšanas sekas attiecībā uz kompetentas tiesas maksātnespējas procesā noteikšanu attiecīgajā gadījumā var radīt negatīvas sekas kreditoriem, kuri savas tiesiskās attiecības ar parādnieku bija nodibinājuši līdzšinējā reģistrācijas valstī. Tas tādēļ, ka kreditori tiesisko attiecību ar parādnieku nodibināšanas brīdī prezumēja, ka potenciāla maksātnespējas procesa vieta būs tāda vieta, kas tāda vairs nav pēc juridiskās adreses pārcelšanas. Tātad šajā ziņā, ņemot vērā juridiskās adreses pārcelšanas ņemšanu vērā piekritības noteikšanas kontekstā, līdzšinējās reģistrācijas valsts kreditoru cerības tiek pieviltas.

46. Maksātnespējas regulas noteikumu par starptautisko piekritību mērķis tieši ir potenciālajiem kreditoriem dot iespēju skaidri zināt iepriekš, kuras tiesiskās sistēmas ietvaros tiks atrisināta to intereses ietekmējoša maksātnespēja [19]. Starptautiskā piekritība, kuras rezultātā atbilstoši 4. panta 1. punktam arī tiek piemērotas attiecīgās valsts materiālās maksātnespējas tiesību normas, tiek saistīta ar parādnieka potenciāliem kreditoriem zināmu vietu, tādējādi nodrošinot tiesisko risku,

19 — Skat. ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] 2005. gada 27. septembra secinājumus lietā C-341/04 *Eurofood IFSC* (Krājums, I-3813. lpp., 118. punkts).

kuri jāuzņemas maksātnespējas gadījumā, apzināšanu [20].

47. Tomēr tas, ka juridiskās adreses maiņas gadījumā maksātnespējas procesa starptautiskā piekritība vēlāk var mainīties, regulas likumdevējs apzināti akceptē. Proti, tajā atšķirībā no 1980. gada EK Konvencijas par likvidāciju projektā [21] nav ietverts nekāds specifisks regulējums juridiskās adreses pārcelšanas gadījumā, atbilstoši kuram pārejas periodā pēc juridiskās adreses pārcelšanas piekritība saglabājas arī līdzšinējās reģistrācijas valsts tiesās.

48. Tieši pretēji, par pamatu ņemot tikai galveno interešu centru, kura faktiskas pārcelšanas rezultātā tādējādi mainās starptautiskā piekritība maksātnespējas procesā, tā turpretim konsekventi ņem vērā pamatbrīvību veikt uzņēmējdarbību, kura ar vairāk ierobežojošu regulējumu vismaz netieši tiktu ierobežota. Principā tādēļ arī nevar prasīt, ka jaunajai juridiskajai adresei ir jāpastāv noteiktu laiku pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas. Jautājums par to, vai izņēmuma gadījumos, kad pastāv tieša saistība laika ziņā starp juridiskās adreses pārcelšanu un maksātnespējas pieteikuma iesniegšanu, ir jābūt spēkā citiem noteikumiem, šajā gadījumā nav jāiztirzā, jo starp juridiskās adreses pārcelšanu un maksātnespējas pieteikumu bija pagājis vairāk nekā viens gads.

49. Turpinājuma atliek iztirzāt jautājumu par to, kurš brīdis ir jāņem vērā, ja sabiedrība maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas brīdī jau ir svītrota no uzņēmumu reģistra.

50. Tiesa saistībā ar juridiskās adreses pārcelšanu, kas bija notikusi *pēc* maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas, bet vēl pirms lēmuma par procesa sākšanu, izlēma, ka līdzšinējās reģistrācijas valsts piekritībā paliek pieņemt lēmumu par šī procesa sākšanu [22]. Līdz ar to, nosakot galveno interešu centru,

20 — Ģenerāladvokāta Džeikobsa secinājumi lietā *Eurofood IFSC* (minēti 19. zemsvītras piezīmē, 122. punkts).

21 — Skat. 1980. gada Konvencijas par likvidāciju, mierizlīgumu un līdzīgām procedūrām [procesu] projekta 6.f pantu, EK dokuments Nr. III/D/72/80-DE, publicēts darbā Gerhard Kegel (izdevējs) un Jürgen Thieme (redaktors), *Vorschläge und Gutachten zum Entwurf eines EG-Konkursübereinkommens*, Tībingena, 1988.

22 — 2006. gada 17. janvāra spriedums lietā C-1/04 *Staubitz-Schreiber* (Krājums, I-701. lpp., 29. punkts).

izšķiroša nozīme principā ir maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas brīdim.

51. Taču situācijā, kāda tā ir šajā gadījumā, kad sabiedrība maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas brīdī jau pirms kāda laika ir tikusi likvidēta un svītrota no reģistra, kā kritēriju nosakot maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas brīdi, *prima facie* rodas problēma, ka pieteikuma iesniegšanas brīdī sabiedrībai vairs nav nekādu interešu regulas 3. panta 1. punkta izpratnē, jo tā vairs neeksistē.

52. Šo problēmu varētu atrisināt, šādā gadījumā kā kritēriju izmantojot tikai juridisko adresi un nepieļaujot pieņēmuma atspēkošanu, jo sabiedrībai juridiskā adrese ir arī pēc tās likvidācijas. Runājot par likvidētu sabiedrību, visos gadījumos bez izņēmuma maksātnespējas process būtu tās dalībvalsts piekritībā, kurā atrodas juridiskā adrese.

53. Tomēr šis punktuālais vērtējums rezultātā nepārliecina. Par labu tam gan liecina apstāklis, ka arī likvidētas sabiedrības gadījumā juridiskā adrese būtu viegli nosakāma un tās kā kritērija izmantošana tādējādi nodrošinātu tiesisko drošību, tomēr negatīvs tā aspekts ir tāds, ka tā rezultātā pat gadījumos, kad sabiedrības galveno interešu centrs pirms tās likvidācijas nevienā brīdī nav atradies tās juridiskajā adresē, šī adrese būtu pamats piekritībai. To tomēr nevar atbalstīt, jo regulā, lietojot galveno interešu centra jēdzienu, ir pausta vēlme kā piesaisti izmantot vietu, ar kuru sabiedrībai objektīvi un tās kreditoriem atpazīstamā veidā ir visciešākā saistība. Ja aktīvās sabiedrības juridiskā adrese, piemēram, izrādītos tikai pastkastīte un tādēļ tās galveno interešu centrs vienmēr atrastos citur, nav pareizi pēc sabiedrības likvidācijas kā piesaisti tāpat izmantot tās juridisko adresi.

54. Attiecīgi arī likvidētas sabiedrības gadījumā 3. panta 1. punktā paredzētais pieņēmums vēl var tikt atspēkots, ja tiek pierādīts, ka pirms sabiedrības likvidācijas tās galveno interešu centrs neatradās valstī, kurā bija tās juridiskā adrese. Tādā gadījumā izšķiroša nozīme ir vietai, kur atradās pēdējais tās interešu centrs pirms likvidācijas. Tas, kurš laika posms šajā gadījumā ir izmantojams kā kritērijs, ir jāsecina, veicot visaptverošu vērtējumu, raugoties no kreditoru redzespunkta.

ii) Jēdziena "galveno interešu centrs" interpretācija

55. Turpinājumā ir jāanalizē, kādi kritēriji ir jāņem vērā, nosakot parādnieka galveno interešu centru Maksātnespējas regulas 3. panta 1. punkta izpratnē.

56. Diemžēl regulas 2. pantā, kurā ir definēti svarīgākie regulas jēdzieni, nav ietverta galveno interešu centra definīcija. Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja to pareizi kritizēja jau likumdošanas procesā [23]. Tikai regulas preambulas 13. apsvērumā ir norādīts, ka ""galveno interešu centrs" ir vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un tādēļ ir pieejams trešajām personām".

57. Atsaucoties uz 13. apsvērumu, Tiesa spriedumā lietā *Eurofood* secināja, "ka galveno interešu centrs ir identificējams atkarībā no trešām personām objektīviem un pārbaudāmiem kritērijiem. Šī objektivitāte un pārbaudes iespēja trešajām personām ir vajadzīga tiesiskās drošības un paredzamības nodrošināšanai attiecībā uz piekritīgās tiesas noteikšanu, lai sāktu galveno maksātnespējas procedūru [procesu]" [24]. Tiesa uzsvēra tiesiskās drošības un paredzamības nozīmi, ņemot vērā tieši apstākli, ka atbilstoši regulas 4. panta 1. punktam kompetentās dalībvalsts noteikšana ietekmē arī piemērojamās tiesības.

58. Tādēļ 3. pantā paredzēto pieņēmumu par juridisko adresi var noraidīt tikai tad, ja no trešajām personām objektīviem un pārbaudāmiem faktiem var konstatēt tādas faktiskas situācijas esamību, kas atšķiras no tās situācijas, uz kādu norāda minētās juridiskās adreses atrašanās vieta [25]. Kā iespējamu pieņēmuma atspēkošanas piemēru Tiesa minēja tāda "pastkastītes" uzņēmuma gadījumu, kas neveic nekādu darbību tās dalībvalsts teritorijā, kurā ir tā juridiskā adrese [26].

59. *Corte di Cassazione* savā nolēmumā par procesa jautājumu norāda, ka *Interedil* pēc juridiskās adreses pārcelšanas uz Apvienoto Karalisti nav veicis nekādu saimniecisko darbību, tur nav slēdzis darījumus un tur pat nav veicis likvidācijas darbības. Faktiski

23 — Ietverts Juridiskās komitejas ziņojumā par priekšlikumu par Padomes regulu par maksātnespējas procedūrām [procesu] (referents Kurts Lehners [*Kurt Lechner*]), dokuments Nr. A5-0039/2000; tika izteikts priekšlikums regulas 2. pantā ietvert šādu definīciju: ""galveno interešu centrs" ir vieta, no kurienes parādnieks galvenokārt uztur darījumu attiecības, kā arī veic citas saimnieciskas darbības un ar kuru tam tādēļ ir visciešākā saikne".

24 — Spriedums lietā *Eurofood IFSC* (minēts 8. zemsvītras piezīmē, 33. punkts).

25 — Spriedums lietā *Eurofood IFSC* (minēts 8. zemsvītras piezīmē, 34. punkts).

26 — Spriedums lietā *Eurofood IFSC* (minēts 8. zemsvītras piezīmē, 34. un 35. punkts).

pārvaldīšanas un organizācijas centrs neesot ticis pārcelts uz Londonu.

60. Tādas sabiedrības gadījumā, kas valstī, kur atrodas tās juridiskā adrese, neveic nekādu saimniecisko un pārvaldes darbību, patiešām varētu tikt atspēkots regulas 3. pantā paredzētais pieņēmums.

61. Tomēr no otrā prejudiciālā jautājuma netieši izriet, ka iesniedzējtiesa neuzskata, ka *Interedil* savā jaunajā juridiskajā adresē Londonā nav veikusi nekādas darbības. Līdz ar to atšķirībā no "pastkastītes" uzņēmuma gadījuma, kāds kā iespējams piemērs pieņēmuma atspēkošanai ir minēts spriedumā lietā *Eurofood*, rodas arī jautājums, kā precīzāk noteikt galveno interešu centru.

62. Šajā ziņā regulas tapšanas vēstures analīze īpaši nepalīdz, jo, to darot, ir jākonstatē, ka konkrētā terminoloģija tika apstrīdēta jau likumdošanas procesā. Sākumpunkts bija Vācijas un Somijas iniciatīva, kurā tika izmantots ES Konvencijas par maksātnespējas procesu, kas nav stājusies spēkā, teksts [27]. Šī priekšlikuma 13. apsvērumā ir ietverta vēl plašāka galveno interešu centra jēdziena definīcija. Tajā bija noteikts: "Ar galveno interešu centru tiek apzīmēta vieta, ar kuru parādnieks regulāri uztur visciešākos sakarus, kurā ir koncentrētas tā daudzveidīgās darījumu attiecības un kurā atrodas visvairāk tā aktīvu. Šī vieta vislabāk ir zināma arī kreditoriem." Attiecībā uz minēto Luksemburgas delegācija kritizēja, ka tādā veidā kā pamatkritērijs tiek izmantoti aktīvi un nevis, kā to atbalstīja tā, parādnieka aktivitātes vai tā aktīvu pārvaldīšana [28].

63. Pēc tam, kad arī par Padomes ģenerālsekretariāta projektu [29] tika izteikta kritika [30], likumdevējs izlēma skaidrojošā ziņojuma par

27 — Vācijas Federatīvās Republikas un Somijas Republikas iniciatīva — Padomē iesniegta 1999. gada 26. maijā — par Padomes Regulas par maksātnespējas procedūrām [procesu] pieņemšanu, OV C 221, 8. lpp.

28 — Luksemburgas delegācijas piezīme, Padomes 1999. gada 20. jūlija dokuments Nr. 10342/99.

29 — Skat. 1999. gada 29. jūlija Padomes dokumentu Nr. 9934/1/99; par vēl vienu formulējuma maiņu skat. Padomes 1999. gada 22. oktobra dokumentu Nr. 9934/2/99.

30 — Tā, piemēram, kritiku izteica Apvienotās Karalistes delegācija, norādot, ka definīcija ir problemātiska, jo parādnieks savas intereses var pārvaldīt no dažādām vietām, turklāt kritēriji, lai noteiktu "galvenās" intereses, esot neskaidri, skat. Padomes 1999. gada 13. septembra dokumentu Nr. 10683/99.

Maksātnespējas konvenciju [31] 75. punkta pirmo teikumu pārņemt kā preambulas 13. apsvērumu un kā kritēriju noteica interešu pārvaldīšanas vietu.

64. Ņemot vērā visu šo ar jēdzieniem saistīto neprecizitāti, Tiesa pareizi savā spriedumā lietā *Eurofood* kā kritēriju noteica kreditoru perspektīvu [32]. Tā pamatojas uz preambulas 13. apsvēruma tekstu, kurā ir norādīts uz pieejamību trešajām personām. Potenciālajiem kreditoriem vajag būt iespējamam jau *a priori* zināt, kuras dalībvalsts — saskaņā ar *status quo* — piekritībā būtu maksātnespējas process un tādējādi vienlaicīgi saskaņā ar kurām tiesībām tas norisināmos.

65. Tādēļ, lai noteiktu galveno interešu centru, ir jāveic visaptverošs vērtējums, raugoties no kreditoru redzespunkta. Kā jau ir uzsvēris ģenerāladvokāts Džeikobss savos secinājumos lietā *Eurofood*, par katru gadījumu ir jālemj, ņemot vērā tā īpašos apstākļus [33].

66. Tādēļ nav iespējams *a priori* izteikt visos gadījumos piemērojamu, izolētu vērtējumu par atsevišķiem faktoriem. Nedz parādnieces nekustamo īpašumu atrašanās vieta, nedz iznomājamo objektu, par kuriem tā ir noslēgusi nomas līgumus ar citu sabiedrību, vieta, nedz arī maksātnespējīgās sabiedrības līguma ar kredītiestādi, kas atrodas konkrētā dalībvalstī, esamība paši par sevi nav faktori, kas ļauj precīzi noteikt galveno interešu centru.

67. Starp citu, kā to parādīja tapšanas vēstures analīze, likumdevējs, nosakot galveno interešu centra definīciju, ir atteicies kā uz galveno kritēriju atsaukties uz īpašumu. Tādēļ tikai būtiskākā sabiedrības īpašuma atrašanās vietas kritērijs ir izslēgts. Šāds apgalvojums šķiet pārliecinošs arī tādēļ, ka bieži trešajām personām nav viegli noteikt, kur galvenokārt atrodas parādnieka īpašumi, it īpaši, ja tie atrodas vairākās dalībvalstīs.

68. Nepieciešamajā visaptverošajā vērtējumā, ņemot vērā atspēkojamo 3. panta 1. punktā paredzēto pieņēmumu un preambulas 13. apsvēruma tekstu, kurā kā kritērijs ir noteikts interešu pārvaldīšana, turpretim vienmēr ir jāņem vērā tas, kādas darbības sabiedrība trešajām personām objektīvi atpazīstamā veidā veic savā juridiskās adreses atrašanās vietā.

31 — Virgós, M. un Schmit, E., *Erläuternder Bericht zu dem EU-Übereinkommen über Insolvenzverfahren*, redakcija vācu valodā pēc juristu lingvistu grupas veiktās pārstrādes, Eiropas Savienības Padomes dokuments Nr. 6500/1/96 REV 1, 75. punkts.

32 — Šajā gadījumā ir jāpieņem plaša kreditoru jēdziena izpratne, kas var aptvert arī uzņēmuma darbiniekus.

33 — Ģenerāladvokāta Džeikobsa secinājumi lietā *Eurofood IFSC* (minēti 19. zemsvītras piezīmē, 125. punkts).

69. Ja sabiedrības galvenā pārvalde atrodas tās juridiskās adreses vietā, proti, tur atrodas tās vadība, kura no turienes īsteno sabiedrības ekonomiskās intereses un uzstājas tās vārdā sabiedrībai atpazīstamā veidā, atbilstoši regulas sistemātikai tam, kur atrodas sabiedrības galvenie aktīvi vai pastāvīgie uzņēmumi, attiecībā uz piekritības noteikumiem nav nozīmes. Jau 3. panta 1. punktā paredzētā pieņēmuma un tajā ietvertās atsauces uz juridisko adresi nolūks ir vietu, kur parasti atrodas sabiedrības galvenā pārvalde, noteikt arī par piesaistes punktu attiecībā uz trešajām personām. Skaidrojošajā ziņojumā par konvenciju, no kura radās preambulas 13. apsvēruma formulējums, ir ietverta prezumpcija, ka juridiskā adrese parasti atbilst parādnieka galvenajai mītnei [34]. Tādēļ, ja galvenā mītne patiešām atrodas juridiskajā adresē, jau *a priori* ir izslēgta galveno interešu atrašanās citur.

70. Tādēļ 3. panta 1. punktā paredzētā pieņēmuma atspēkošana, arī ņemot vērā sabiedrības īpašuma, tās pastāvīgo uzņēmumu vai arī tās uzņēmējdarbības atrašanās vietu, notiks tikai tad, ja, raugoties no kreditoru redzespunkta, galvenās pārvaldes vieta neatrodas juridiskajā adresē. Tad konkrētajā gadījumā būs nepieciešami vēl citi, arī no kreditoru perspektīvas vērtējami, objektīvi faktori, lai noskaidrotu piekritību maksātnespējas procesā. Šajā ziņā ir jāveic konkrētā gadījuma vērtējoša, visaptveroša izskatīšana.

71. Šķiet, ka pamata prāvā parādniece pēc tās juridiskās adreses maiņas veica tikai likvidācijas darbības. Arī sabiedrības likvidācijas ietvaros veiktie tiesiskie darījumi un rīcība principā ir svarīgi, nosakot sabiedrības galveno interešu centru. Galu galā arī uz sabiedrības pārcelšanu uz citu dalībvalsti, lai to tur likvidētu, attiecas Savienības tiesībās noteiktās pamatbrīvības. Līdz ar to, ja sabiedrībai atpazīstamā veidā šīs likvidācijas pārvaldīšana ir notikusi no jaunās juridiskās adreses, attiecīgajā laika posmā pirms sabiedrības likvidācijas galveno interešu pārvaldīšana būtu notikusi juridiskajā adresē. Tādējādi 3. panta 1. punktā noteiktā pieņēmuma atspēkošana būtu izslēgta.

34 — *Erläuternder Bericht zu dem EU-Übereinkommen über Insolvenzverfahren* (minēts 31. zemsvītras piezīmē, 75. punkts).

72. Saistībā ar šo lietu nav iztirzājama problēma attiecībā uz galveno interešu centra pārcelšanu, lai izvairītos no sākotnējās reģistrācijas valsts noteikumiem par maksātnespēju vai atbildību vai lai nepieļautu, ka aktīvu kopumam piekļūst kreditori. Jautājums par pārcelšanas iespējamo ļaunprātīgo raksturu rada interesantus jautājumus par tādu pretēju interešu kā parādnieku pamatbrīvības, no vienas puses, un kreditoru aizsardzība un regulas preambulas ceturtajā apsvērumā minētās labvēlīgākās tiesas piekritības izvēles (*forum shopping*) novēršana, no otras puses, līdzsvarošanu [35]. Taču, tā kā iesniedzējtiesa par to nav uzdevusi nevienu jautājumu un no izklāstītajiem lietas apstākļiem neizriet pietiekami daudz norāžu par tiesību ļaunprātīgu izmantošanu, šī lieta nav piemērota, lai izsmeļoši iztirzātu šos jautājumus.

73. Tāpat — tā kā iesniedzējtiesa to nav jautājusi — nav iztirzājams viens aspekts, kas parādās, lasot *Corte di Cassazione* spriedumu par procesa jautājumu pamata prāvā. Tajā ir norādīts, ka Itālijas reģistram netika paziņots par juridiskās adreses pārcelšanu. Tomēr no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmu izriet, ka *Interedil* 2001. gada 18. jūlijā tika svītrota no Itālijas reģistra. Ja sabiedrība maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas brīdī ir reģistrēta divu dalībvalstu reģistros, nosakot kreditoru perspektīvu, varētu rasties jautājumi par tiesisko prezumpciju. Taču, tā kā iesniedzējtiesa pieņem, ka sabiedrība tika svītrota no Itālijas reģistra, nav iemesla minēto iztirzāt plašāk.

c) Starpsecinājums

74. Tādēļ uz pirmo un otro prejudiciālo jautājumu, kā arī trešā prejudiciālā jautājuma pirmo daļu ir jāatbild šādi: Jēdzienam "parādnieka galveno interešu centrs" Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 1. punkta izpratnē ir autonoma nozīme, un tādēļ tas ir jāinterpretē vienoti un neatkarīgi no valsts tiesību normām.

75. Ar tādiem faktoriem kā sabiedrības nekustamo īpašumu atrašanās citā dalībvalstī nekā tajā, kur atrodas tās juridiskā adrese, līgums starp parādā esošo sabiedrību un citu sabiedrību par divu viesnīcu kompleksu nomu, kā arī sabiedrības ar kredītiestādi noslēgts līgums pašiem par sevi nepietiek,

35 — Šajā ziņā skat. arī 1999. gada 9. marta spriedumu lietā C-212/97 *Centros* (*Recueil*, I-1459. lpp.), 2002. gada 5. novembra spriedumu lietā C-208/00 *Überseering* (*Recueil*, I-9919. lpp.) un 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā C-167/01 *Inspire Art* (*Recueil*, I-10155. lpp.).

lai atspēkotu pieņēmumu atbilstoši Regulas Nr. 1346/2000 3. pantam par sabiedrības "juridisko adresi". Ir nepieciešams visaptverošs vērtējums, kurā pēc objektīviem un vienlaicīgi trešajām personām konstatējamiem kritērijiem tiek noteikts, kurā vietā sabiedrība pārvalda savas intereses. Ja galvenā pārvalde patiešām atrodas juridiskajā adresē, cita galveno interešu vieta ir izslēgta.

2) Uzņēmuma jēdziens Maksātnespējas regulas 3. panta 2. punktā

76. Ar sava trešā jautājuma otro daļu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot apstākļus, kādiem ir jāpastāv, lai varētu runāt par uzņēmumu Maksātnespējas regulas 3. panta 2. punkta izpratnē. Proti, ja izrādītos, ka *Interedil* interešu centrs neatrodas Itālijā un tādējādi Itālijas tiesu piekritībā nebūtu sākt galveno maksātnespējas procesu, tad Itālijā varētu vismaz norisināties sekundārais maksātnespējas process. Atbilstoši 3. panta 2. punktam tas tā ir, ja *Interedil* Itālijā ir uzņēmums. Vai, lai konstatētu uzņēmuma pastāvēšanu, pietiek konstatēt nekustamu īpašumu, līguma par divu viesnīcu kompleksu nomu, kā arī sabiedrības ar kredītiestādi noslēgta līguma esamību?

77. Ar uzņēmumu atbilstoši Maksātnespējas regulas 2. panta h) apakšpunktam ir jāsaprot visas *darbību vietas*, kur parādnieks veic pastāvīgu saimniecisko darbību ar personālu un precēm.

78. Šādā veidā Maksātnespējas regulā tiek pārņemts Eiropas Savienības dalībvalstu 1995. gada 23. novembra Konvencijas par maksātnespējas procedūrām [procesu] teksts. Skaidrojošajā ziņojumā attiecībā uz minēto ir norādīts: "Jēdziens "darbību vieta" apzīmē vietu, kurā tiek veiktas ekonomiskas aktivitātes ar komerciālu vai industriālu raksturu vai attiecīgi ar profesionālu raksturu tirgus apritē (proti, uz āru). Lai secinātu, ka ekonomiskās aktivitātes veikšanai ir nepieciešams personāls, jākonstatē minimāls organizācijas līmenis. Darbību vieta, kurā veiktajām darbībām ir tikai gadījuma raksturs, nevar tikt apzīmēta kā uzņēmums. Ir nepieciešams zināms ilglaicīgums. [..] Svarīgi ir tas, kā aktivitāte tiek uztverta sabiedrībā, nevis tas, kādus mērķus parādnieks ar to cenšas sasniegt. [36]"

79. Tāpat kā regulas 3. panta 1. punkta otrajā teikumā paredzētā pieņēmuma atspēkošanas gadījumā, arī 3. panta 2. punkta gadījumā

36 — Skaidrojošais ziņojums (minēts 31. zemsvītras piezīmē, 71. punkts).

nepietiek vien ar aktīvu pastāvēšanu. Iesniedzējtiesai turpretim būs jāpārbauda, vai tur ir nodarbināts personāls un ir konstatējams minimāls organizācijas līmenis.

80. Tātad uz trešā prejudiciālā jautājuma otro daļu ir jāatbild: Sabiedrības nekustamo īpašumu atrašanās citā dalībvalstī, nevis tajā, kur atrodas tās juridiskā adrese, līguma starp parādā esošo sabiedrību un citu sabiedrību par divu viesnīcu kompleksu nomu, kā arī līguma starp sabiedrību un kredītiestādi esamība var atspēkot pieņēmumu, ka sabiedrībai šajā valstī ir "uzņēmums" Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 2. punkta izpratnē, tikai tad, ja minētie elementi atsevišķi vai kopā, pamatojoties uz pastāvīgi izveidotu, organizētu struktūru, atrodas darbību vietā, kurā parādnieks veic pastāvīgu saimniecisko darbību ar personālu un precēm.

V — Secinājumi

81. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildēt šādi:

1) "jēdzienam "parādnieka galveno interešu centrs" Regulas Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām [procesu] 3. panta 1. punkta izpratnē ir autonoma nozīme, un tādēļ tas ir jāinterpretē vienoti un neatkarīgi no valsts tiesību normām;

2) ar tādiem faktoriem kā sabiedrības nekustamo īpašumu atrašanās citā dalībvalstī nekā tajā, kur atrodas tās juridiskā adrese, līgums starp parādā esošo sabiedrību un citu sabiedrību par divu viesnīcu kompleksu nomu, kā arī sabiedrības ar kredītiestādi noslēgts līgums pašiem par sevi nepietiek, lai atspēkotu pieņēmumu atbilstoši Regulas Nr. 1346/2000 3. pantam par sabiedrības "juridisko adresi". Ir nepieciešams aptverošs vērtējums, kurā pēc objektīviem un vienlaicīgi trešajām personām konstatējamiem kritērijiem tiek noteikts, kurā vietā sabiedrība pārvalda savas intereses. Ja galvenā pārvalde patiešām atrodas juridiskajā adresē, cita galveno interešu vieta ir izslēgta;

3) sabiedrības nekustamo īpašumu atrašanās citā dalībvalstī, nevis tajā, kur atrodas tās juridiskā adrese, līguma starp parādā esošo sabiedrību un citu sabiedrību par divu viesnīcu kompleksu nomu, kā arī līguma starp sabiedrību un kredītiestādi esamība var atspēkot pieņēmumu, ka sabiedrībai šajā valstī ir "uzņēmums" Regulas Nr. 1346/2000 3. panta 2. punkta izpratnē, tikai tad, ja minētie elementi atsevišķi vai kopā, pamatojoties uz pastāvīgi izveidotu, organizētu struktūru, atrodas darbību vietā, kurā parādnieks veic pastāvīgu saimniecisko darbību ar personālu un precēm;

4) Savienības tiesībām neatbilst situācija, kad valsts tiesai, kurai ir jāizskata lieta pēc būtības, pamatojoties uz augstākas instances tiesas blakus lēmumu par piekritību, atbilstoši valsts procesuālajām normām ir saistoši augstākas instances tiesas sniegti vērtējumi tiesību jautājumos, ja valsts tiesa uzskata, ka šie vērtējumi, ņemot vērā interpretāciju, kuru tā lūdz sniegt Tiesai, neatbilst Savienības tiesībām."